

RUKOVĚŤ ZUBNÍHO LÉKAŘE – TEMPOROMANDIBULÁRNÍ PORUCHY V PRAXI

Jiří Zemen

**Česká stomatologická komora, Havlíček Brain Team,
Edice zubního lékařství, 2008, 1. vydání
ISBN 978-80-87109-10-6; 143 stran, 350 Kč**

Kniha doc. MUDr. Jiřího Zemena, Ph.D., je rozdělená do 10 kapitol, v nichž autor rozebírá poruchy v oblasti temporomandibulárního kloubu (TMK) z pohledu zubního lékaře v terénní praxi.

Jednotlivé kapitoly jsou postaveny logicky, ve schématu rozdělení poruch a popisu – charakteristiky jednotlivých nozologických jednotek. Po diagnostické části autor věnuje podstatný prostor terapii těchto poruch, včetně poruch mobility a včetně úrazů.

Po definování pojmu temporomandibulární poruchy (TMP) se 2. kapitola věnuje funkční anatomii žvýkacího systému. Oceňuji právě pohled klinické anatomie. Autor logicky spojuje jednotlivé struktury stomatognathního žvýkacího systému do jednoho celku, a tak poskytuje čtenáři harmonický pohled na jeho normální funkci i případné poruchy.

Ve 3. kapitole o epidemiologii TMP autor uvádí stručné základní procentuální zastoupení výskytu poruch TMK z pohledu věku pacienta a pohlavních rozdílů. Konstatuje, že ženy vyhledávají ošetření 3–7x častěji než muži. Polemika o důvodech tohoto stavu není dodnes uzavřená.

Ve 4. a 5. kapitole jsou popsány jednotlivé subjektivní i objektivní symptomy TMP, hlavně bolest, auskultační fenomény, poruchy mobility v TMK a svalové projevy. Autor zdůrazňuje, že jednoznačně určit univerzální příčinu vzniku TMP se doposud nepodařilo. Etiologie onemocnění TMK je spíše multifaktoriální.

V 6. kapitole jsou TMP rozděleny do šesti základních skupin, přičemž autor upozorňuje, že v dalším textu se soustředí hlavně na poruchy nejčastější.

V 7. a 8. kapitole se autor velmi precizně věnuje diagnostice poruch TMK – od anamnézy, klinického vyšetření

subjektivní i objektivní symptomatologie (především auskultaci zvukových fenoménů a palpaci žvýkacích svalů) až po zobrazování struktur TMK (8. kapitola). Obě kapitoly jsou názorně interpretované na obrázcích schematických i reálných. V kapitole zobrazovacích metod oceňuji, že na poměrně malém počtu stran dokázal autor vyčerpát a prakticky popsat jak klasická rentgenová zobrazení, tak i CT a NMR metodiky. Praktičtí zubní lékaři je sice obvykle neindikují, je ale vhodné, aby o nich byli informováni, především z pohledu kontaktu se specializovanými pracovišti.

Poslední dvě kapitoly jsou nejrozsáhlejší a zabývají se terapií a diagnostikou nejčastějších TMP z pohledu zubního lékaře v terénní praxi. Autor citlivě odděluje možnosti specializovaných pracovišť (poradních). Důležité jsou informace o odlehčování TMK struktur nákusnými dlahami. Autor uvádí rozpětí zvýšení skusu od 1,5 mm do 5 mm. K této problematice mám skromné doplnění, že dnes jsou u dysfunkcí TMK doporučovány i tzv. myorelaxační dlahy s optimálním zvýšením skusu v rozpětí 7–8 mm (vědecky ověřený průměr maximální relaxace žvýkacího svalstva je 8,15 mm).

Už z předchozích publikací autora je známa vysoká úroveň a podrobné rozpracování farmakologické terapie TMP. Instruktážně jsou zpracovány masáže a relaxační cvičení, doplněné názornými obrázky. Autor nezapomněl ani na význam psychoemočního stresu, úpravu okluze, ortodontickou terapii, fyzikální léčbu a invazivní metody léčení TMP.

V závěru (10. kapitola) nabízí autor vynikající souhrn nejčastějších onemocnění TMK struktur s jejich symptomatologií, diagnostikou i terapeutickými možnostmi. Čtenář může v této části využít všechny předešlé informace a fundovaně se orientovat v poměrně složité problematice temporomandibulárních poruch.

Dovolím si jen drobnou poznámku. Je na škodu věci, že autor, o němž je známo, že pracuje s velmi širokouází literatury na dané téma, vynechal přehled základních literárních citací.

doc. MUDr. Milan Kotráň, CSc.
I. stomatologická klinika LF UPJŠ
Košice

EDICE ZUBNÍHO LÉKAŘSTVÍ

PRODEJ PUBLIKACÍ VYDANÝCH ČSK:

- na vzdělávacích a dalších akcích ČSK
- v sídle ČSK, Apolenka
Slavojova 22, Praha 2
recepce nebo obchodní úsek
Ing. Jolana Kurntová

UPOZORNĚNÍ: knihy nelze zasílat na dobírku!